

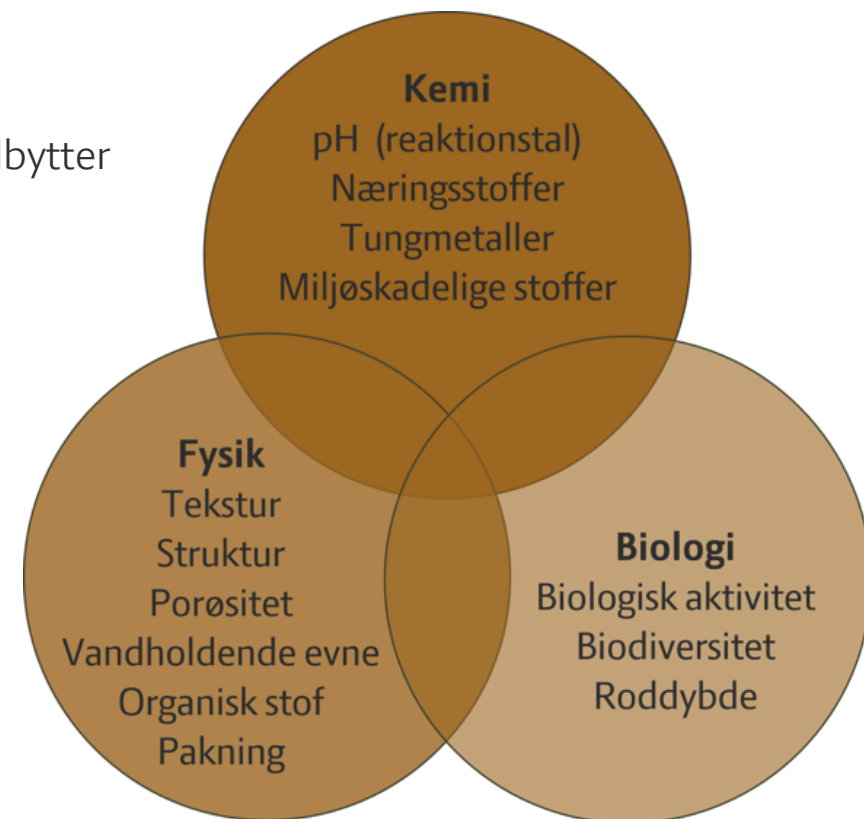
Jord og planter

Økologisk dyrkning

Slidesamling til undervisere på landbrugsskoler

En levende og frugtbar jord - oversigt

- Forskellige faktorer har indflydelse på jordens frugtbarhed – og dermed afgrødeudbytter
- Grundbetingelser: jordens kemi, fysik, og biologi
- En god jordstruktur bidrager til optimal plantevækst, holder på vandet.
- Livet i jorden forbedrer jordens struktur og evne til at holde på næringsstoffer
- Lerpartikler, organisk materiale, efterafgrøder og kalkning holder på næringsstofferne og gør dem tilgængelige for planter.

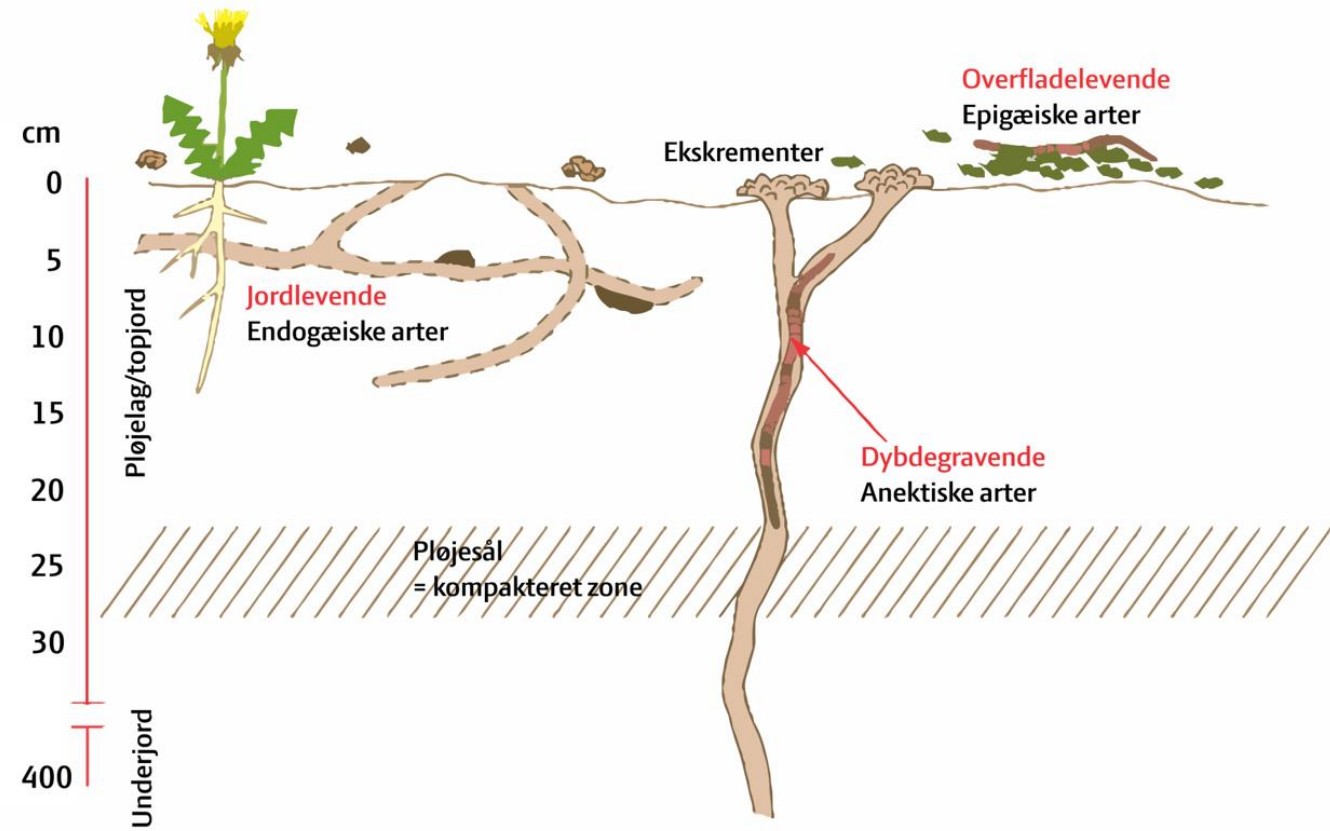
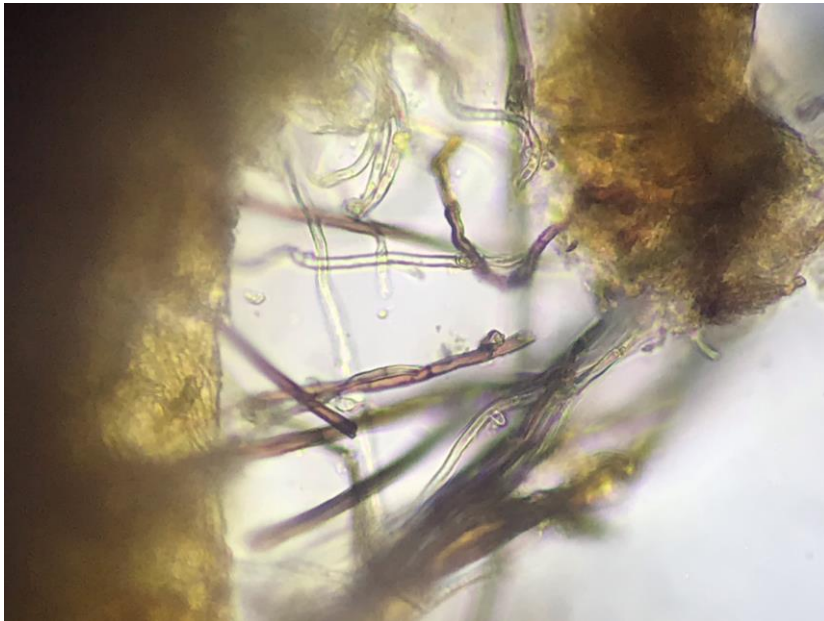
En levende og frugtbar jord - Jordstruktur

- Problem: Jordpakning
- Mulige løsninger:
  - Sædskifte
  - Reduceret jordbearbejdning

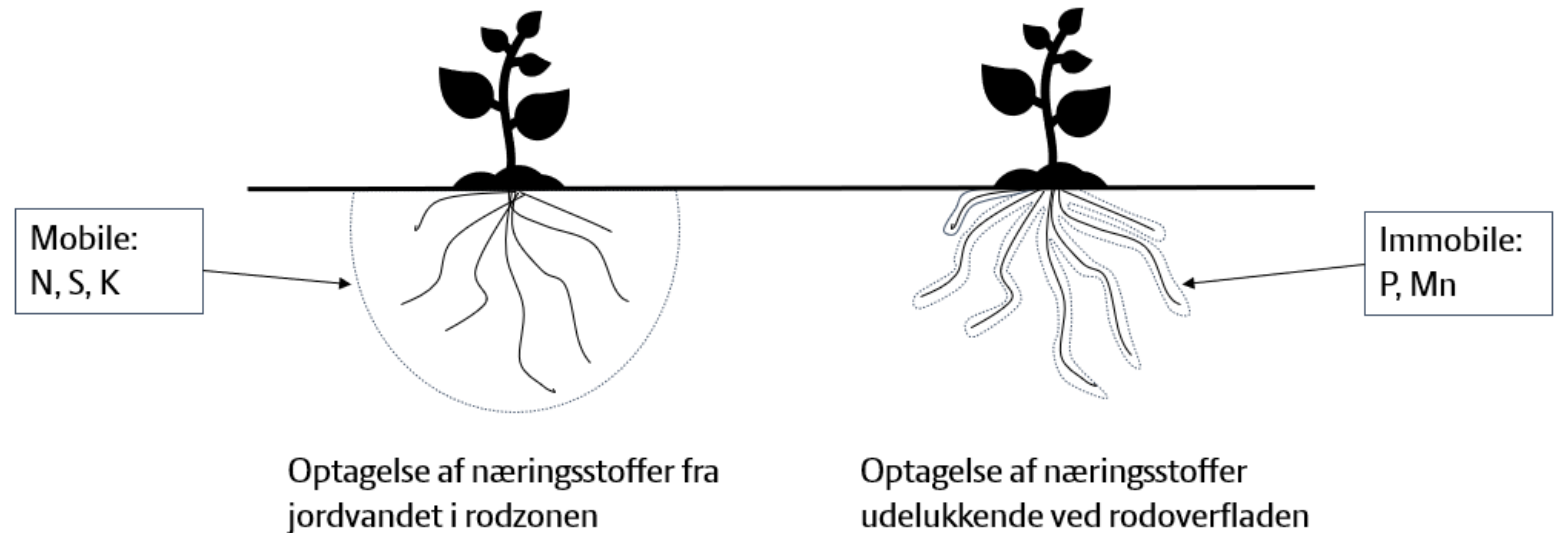
En levende og frugtbar jord - Livet i jorden

- Regnorme
- Mikroorganismer

En levende og frugtbar jord - næringsstoffer

- Hold på næringsstofferne:
  - Ler og organisk materiale
  - Kalkning
  - Efterafgrøder

Næringsstofforsyning i økologisk planteavl – oversigt

- Næringsstofforsyning er altafgørende for plantevækst og et godt udbytte.
- Næringsstoffer tilføres jorden gennem gødning
- Økologireglerne beskriver hvilke former for gødning, der må bruges i økologien og i hvilke mængder.

Næringsstofforsyning – husdyrgødning

- Den vigtigste form for gødning på økologiske marker

	Kg N/t	N-udnyt.%	Kg P/t	Kg K/t	Kg S/t
Kvæggylle	3	75	0,5	3	0
Svinegylle	5	80	1	2	0
Dybstrøelse, fjerkræ	40	70	6	10	0
Kali-vinasse	3	40	0	25	123
Øgro 10-3-1	100	80	30	10	0

Næringsstofforsyning - regler

- Overordnet princip: jordens frugtbarhed skal bevares eller forbedres.
- Tilskudsbe­grænsning og tillæg for reduceret N.
- Bilag 2 – hvad må bruges som gødning
- Biogas - recirkulering

Økologisk gødning

Tilskudsbe­grænsning 107 kg N

Økologisk gødning eller recirkulerede næringsstoffer fra bilag II

107 kg N

Konventionel husdyrgødning 43 kg N

Afgasset konv. husdyrgødning 22 kg N

Økologisk gødning eller recirkulerede næringsstoffer fra bilag I op til 107 kg N

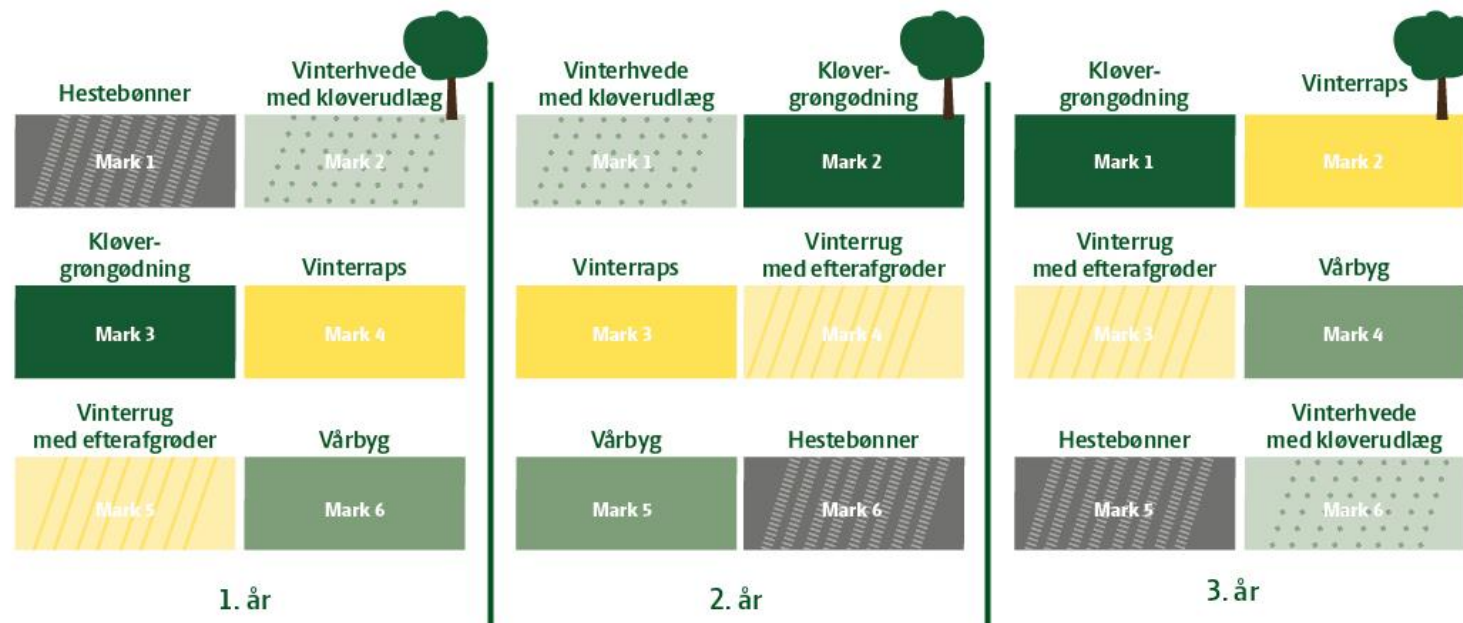
Næringsstofforsyning – makro- og mikronæringsstoffer

- Jorden kan i sig selv forsyne planterne med en del af de næringsstoffer, der er brug for.
- Makronæringsstoffer:
  - Kvælstof, fosfor, kalium, magnesium, svovl
- Mikronæringsstoffer

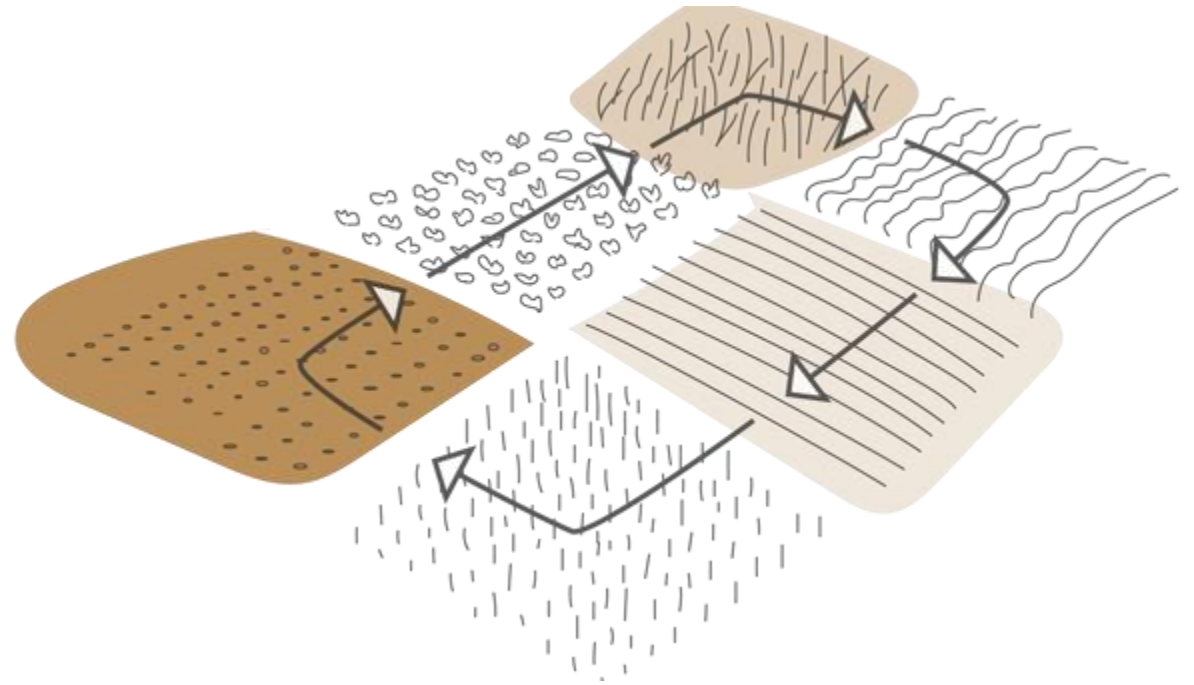
Økologiske sædskifter - oversigt

- Sædskifte = valg afgrøder over tid
- Vigtigheden af sædskifte i økologien
- Faktorer, der påvirker sædskiftet:
jordtype, klima, afsætningsmuligheder,
husdyr

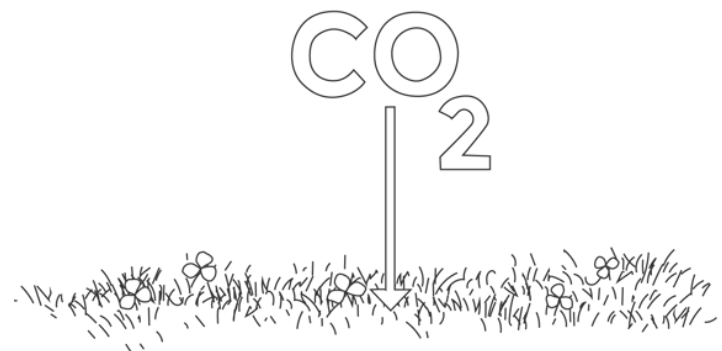
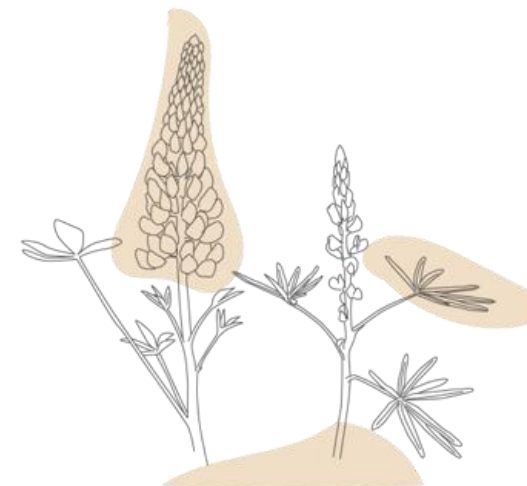
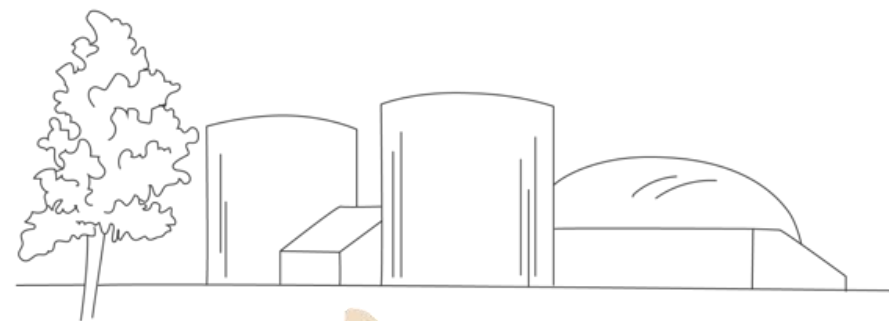
Økologiske sædskifter - vigtige elementer

- En- og flerårige afgrøder
- Vår- og vintersæd
- Smal og bredbladede afgrøder
- Bælgplanter og ikke-bælgplanter
- Efterafgrøder og grønne marker
- Plads til bekæmpelse af rodskrudt

Økologiske sædskifter - økologiregler

- Kvælstofreglen
- Bælgplantekravet
- Kulstofreglen

Økologiske sædskifter - forebyggelse af sygdomme

- Afgrøder, der ligner hinanden kan blive angrebet af de samme plantesygdomme
- Hestebønne og lupin kan erstatte hinandens plads som bælgplante i sædskiftet

Økologiske sædskifter - efterafgrøder

- Krav om efterafgrøder
- Undgå udvaskning af kvælstof
- Optager overskydende kvælstof

- Græs
- Korsblomstrede afgrøder

Forebyggelse og bekæmpelse af ukrudt - oversigt

- Vigtigheden af forebyggelse, især i økologisk landbrug
- Udfordringen med fraværet af kemiske bekæmpelsesmidler

Forebyggelse og bekæmpelse af ukrudt – frø- og rodukrudt

- Frøudkrudt vs. rodukrudt
  - Opformering via frø eller vegetativ opformering via rødder

Udbredte frøkrudtsarter

Agerkål

Agersennep

Gul okseøj

Hanekro

Hvidmelet gåsefod

Burresterre

Kamille

Kornvalmue

Gulurt (Amsinckia)

Tofrøet vikke

Agerrævehale

Flyvehavre

Udbredte rodukrudtsarter

Kvikgræs

Agertidse

Svinemælk

Følfod

Forebyggelse og bekæmpelse af ukrudt - forebyggelse

- Sædskifte
- Stærke og svage afgrøder
- Etablering af afgrøden

Metoder til bekæmpelse af frøukrudt

- Blindharvning
- Ukrudtsharvning
- Gasbrænding
- Radrensning
- Lugning, hakning

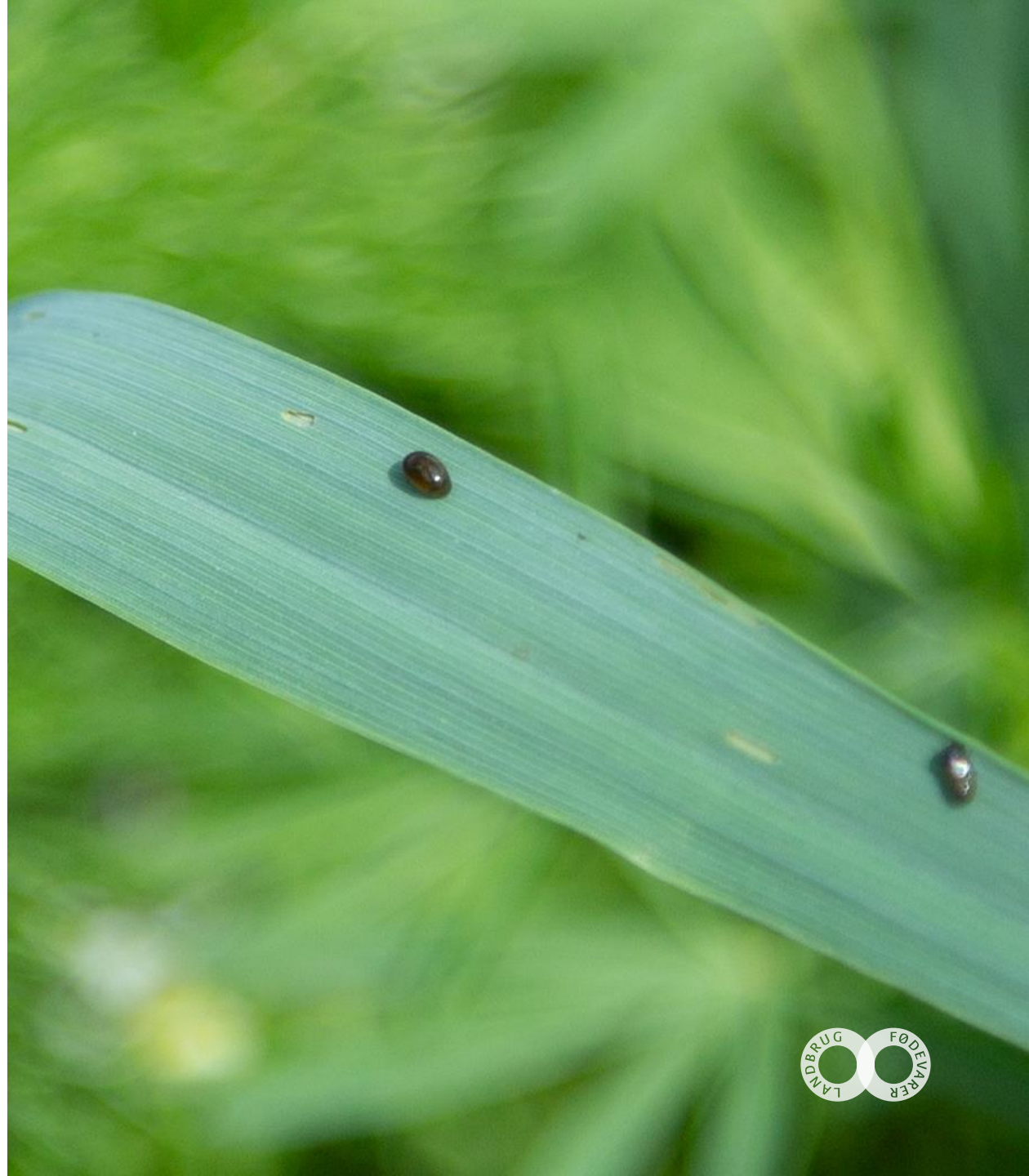
Metoder til bekæmpelse af rodukrudt

- Udtørring
- Udsultning
- Minisommerbrak
- Andre tiltag:
  - Stubharvning
  - Pløjning
  - Skrælppløjning

Forebyggelse af sygdomme og skadedyr - oversigt

- Skadevoldere = insekter, svampe, parasitplanter etc.
- Ingen anvendelse af syntetiske sprøjtemidler
- Sædskifte
- Jordbearbejdning
- Resistente sorter og naturlige fjender
- Skadestærskel og overvågning

Et sundt sædskifte

- Afstand mellem skadevoldere og værtsplanter
- Planlægning og rotation i afgrøderne
- Sunde afgrøder = robuste afgrøder

Tilpas jordbearbejdningen

- Jordbearbejdning som forebyggelse
- Jordbearbejdning som bekæmpelse
- God etablering af og næringsstofforsyning til afgrøden

Resistente sorter og naturlige fjender

- Hvad er en resistent sort?
- Naturlige fjender hjælper med at bekæmpe skadevoldere

Økologiske frø - oversigt

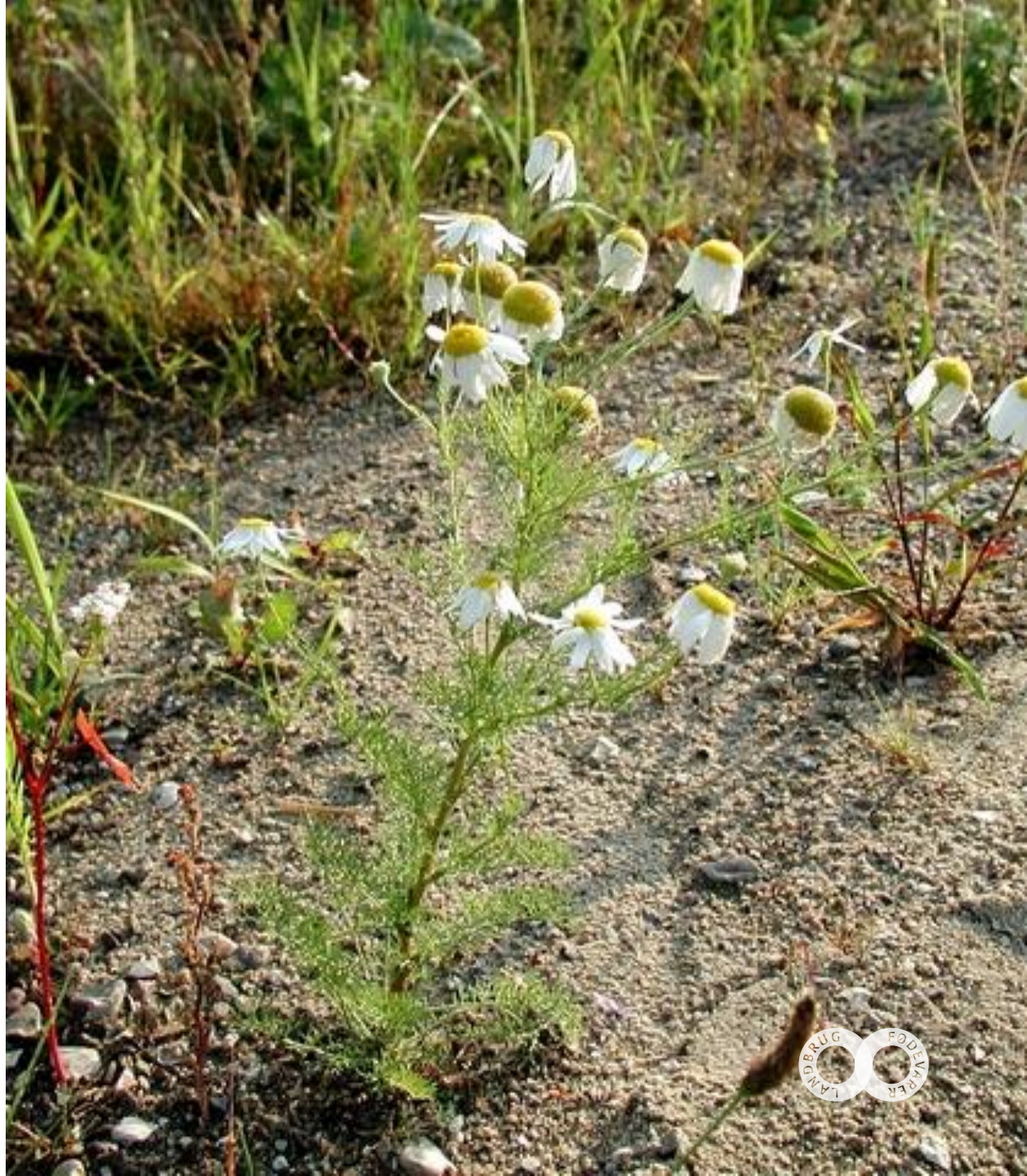
- Økologiske frø til økologisk dyrkning
- Vigtige egenskaber for økologisk dyrkning
- Sortsblandinger
- Forskellige typer planterformeringsmateriale
- OrganicXseeds

Økologiske frø - sortsegenskaber

- Kontrol af ukrudt
- Sygdomme og skadedyr
- Organisk gødning og lavere kvælstofniveauer

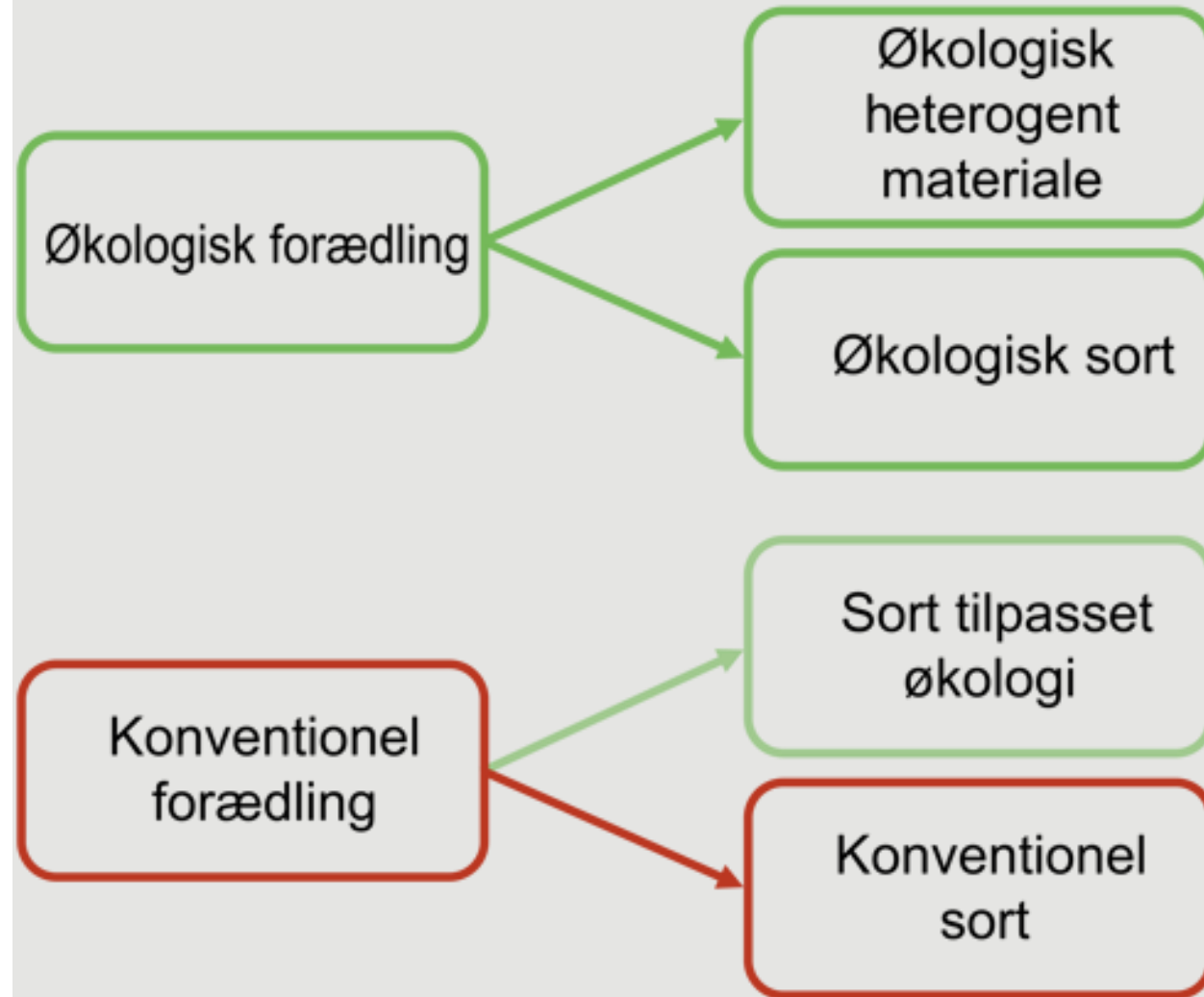
Økologiske frø - sortsblandinger

- Mere stabile udbytter
- Robusthed ift sygdomsangreb

Økologiske frø - forskellige typer

- Økologisk forædlede sorter
- Sorter forædlet til økologi
- Konventionelle sorter
- Økologisk heterogent materiale
- Bevaringsorter, hobbsorter
- Landsforsøgene, SortsInfo

Økologiske frø - OrganicXseeds

- Frødatabase OrganicXseeds
  - Klassifikation: Kategori 1, individuel tilladelse, til bekræftelse
- Mål: 100% økologisk udsæd

organicXseeds

Maskiner i det økologiske jordbrug

Oversigt

- Ploven
- Harver
- Radrensere
- Såmaskiner
- Autonome markrobotter

Maskiner i det økologiske jordbrug

Ploven

Fordele

- Giver et frit såbed
- Efterlader marken med en god 'krummestruktur'
- Giver afgrøden et forspring i ukrudsbekæmpelse

Ulemper

- Højt brændstofsforbrug
- Tidsintensivt
- Foringelse af jordstrukturen, samt nytte dyr

Skrælploven

- Pløjer i mindre dybde end traditionel plov
- Reduceret jordbearbejdning
- Conservation agriculture (CA)

Maskiner i det økologiske jordbrug

Harver

- Såbedsharve
  - Gør såbedet jævnt uden knolde
- Ukrudtsharve (strigle)
  - Bekæmper frøukrudt
- Stjernerullerenser
- Stubharven

Maskiner i det økologiske jordbrug

Radrensere

- Kamerastyrede radrensning
- Øget rækkeafstand – udbytte
- Automatiseret radrensning

Se videoen om: tre landmænd – tre radrensere

Maskiner i det økologiske jordbrug

Såmaskiner

- Såmaskiner i økologisk jordbrug
  - Integreret så- og radrensning
  - Øget rækkeafstand
  - Etablere startgødning ved såning

Maskiner i det økologiske jordbrug

Autonome markrobotter

Robotter vinder indpas i den økologiske produktion

Fordele:

- Erstatte lønomkostninger
- Reducere jordkompaktion
- Nye dyrkningsmetoder: sribedyrkning

